

Stikordsregister

Kursiverede sidetal henviser til en definition på pågældende side.

A

A, massetal 12
adenin 53
aktiv transport 40
aminosyre 22, 27, 56
anaerob 25
antisense-teknik 70
aquaporin 39
atom 12
atommasse 12
atomnummer 12
autotrof 24
Avogadros tal 43

B

baseparringsprincip 53
bioinformatik 69
biokemisk reaktion 7
bioteknologi 6

C

c, se stofmængdekonzentration
carbohydrat 15
carbonatom 12
celle 7
cellemembran 29
cholesterol 35
cis 32
codon 56
cotransporter 47
Crick 51
cytoplasma 15
cytosin 53

D

dicer-enzym 70
dideoxyribonucleotid 68
diffusion 38
diffusion, faciliteret 39
diploid 60
dipol 26
DNA 53
DNA-fingerprinting 62
DNA-hybridiseringsteknik 68
DNA-polymerase 54
DNA-sekventering 68
dsRNA 70
dyrecelle 10

E

E, 'på modsatte side' 32
elektron 12
elektronegativitet 26
elektronpar 17
elektronpar, ledigt 17
elektronparbinding 17
elektroporation 72
elementarpartikel 12
EN, se elektronegativitet
enatomion 19
endocytose 47
endoplasmatisk retikulum, se ER
enzym 22
enzymsubstrat-kompleks 23
ER 58, 59
esterbinding 32
Etiske Råd, Det 51
eukaryot 10
evolution 61
exocytose 42
exon 57

F

fagocytose 42
fagocytter 41
fedtstof, se lipid
fedtsyre 37
fedtsyre, monoumættet 31
fedtsyre, mættet 31
fedtsyre, polyumættet 31
fleratomion 19
formelenheder 19
fotoautotrof 25
fototrof, se fotoautotrof
fænotype 62

G

Gelelektroforese 66
gen 60
genetiske kode 56
genetisk variation 61
genom 62
genotype 62
giraf 7
glycolipid 35
glycoprotein 59
grundstof 11
guanin 53
gæring 25

H

haploid 60
helikase 54
heterotrof 24
heterozygot 67
histon 53
homologe kromosomer 60
homozygot 67
hydratiseret 21
hydrofil 27
hydrofob 27

hydrogenbinding 27, 53
hydrogenbindinger, DNA 28
hydrogenbindinger, vand 27

I

---

indavl 61
intron 57
ionbinding 19
ionforbindelse 18
iongitter 19
ionkanal 40
isotop 12

K

---

kaliumkanal 39
kemoautotrof 25
kemetotrof, se kemoautotrof
kodende DNA-streng 57
koncentration, aktuelle 46
koncentration, formelle 46
kondensationsreaktion 32
konsument 24
kromatinstreng 54
kromosom 54
kromosomtal 60
krystalvand 20
kulhydrat, se carbohydrat
kønscelledannelse, se meiose
kønshormon 36

L

---

lipid 15, 29
Londonbindinger 32

M

---

m, masse 44
M, molarmasse 44
M, molær 46
masse 44
masseprocent 45, 47
meiose 60

mikrosatellit 62
mol 43
molarmasse 44
molekyle 15
molær 46
mRNA 54, 57, 70
mutation 60
Mycoplasma 7

N

N, antal neutroner 12
n, se stofmængde
N, totale antal molekyler 43
N_A, Avogadros tal 43
Na⁺/K⁺-ATPase 40, 41
natrium-kaliumpumpe,
se Na⁺/K⁺-ATPase
neutron 12
nucleinsyre 15
nucleotid 53

O

---

organisk molekyle 15
Osmose 39
overkrydsning 60
oxidation 18

P

---

palindromisk sekvens 66
PCR 64
periodiske system, det 11, 13
permeabilitet 37
phospholipid 34
pinocytose 42
plantecelle 10
Polymerase Chain Reaction, se PCR
polær 26
primer 54
primærproducent 24
produkt 23
prokaryot 10

promotor 57
protein 15, 22
proteinsyntese 57
proteinsyntese, prokaryoter 59
proton 12
purin 53
pyrimidin 53

R

---

reaktive center 22
redoxreaktion 18
reduktion 18
rekombination 60
replikation 54
respiration 24
restriktionsanalyse 66
restriktionsenzym 23, 66
ribosom 58
ribozym 23
RISC 70
RNA 54
RNA-Induced Silencing Complex,
se RISC
RNA-interferens 70
RNA-polymerase 57
RNAi, se RNA-interferens
rRNA 54
rRNA, gen for 63

S

---

salte 18
salte, letopløselige 21
salte, tungtopløselige 21
Short Tandem Repeat, se STR
Single Nucleotide Polymorphism,
se SNP
siRNA 70
skabelonstreng 57
skaller 12
Skou, Jens Chr. 41
SNP 61
snRNA 54, 57

spliceosom 57
stereoisomeri 31
steroid 35
stofmængde 43
stofmængdekonzentration 46
STR 61
substrat 22
svampecelle 10
sygdoms-gen 67

T

---

terminator 57
thymin 53
trans 32
transkription 57

translation 58
triglycerid 32
triplet 56
tRNA 54, 58

U

---

uniporter 47
unit 44
upolær 26
uracil 54

V

---

vandmolekyle 17
vektor 62

virus 10, 62
volumenprocent 47

W

Watson 51

Z

Z, antal proteoner 12
Z, 'på samme side' 31

Æ

ædelgasreglen 17

Stikordsregister

Kursiverede sidetal henviser til en definition på pågældende side.

A

α -helix 54
absorbans 13
acetyl-CoA 39, 46
acetylcholinesterase 73
acidofil 15
ADH, se antidiuretisk hormon
ADP 27
aktiverede kompleks 61
aktiveringsenergi 60
alkoholer 24
alkoholgæring 11
amider 24
aminer 24
aminosyre 51
aminosyresekvens 58
amylase 10, 26
amylose 10
anaboliske processer 19, 47, 60
anaerob 7
anaerob, fakultativ 44
anaerob, obligat 44
anaerob respiration 44
antibiotika 73
antidiuretisk hormon 53
antistof 58
apoenzym 63
Asilomar-konferencen 82
Aspergillus niger 64, 74, 80
Aspergillus oryzae 78
ATP 11, 27, 44
ATP-syntase 27, 42
autoklave 10

B

β -foldeblad 54
 β -oxidation 46
basofil 15
batchfermentering 16
benzen 20
biofilm 16
biogasanlæg 38
bioreaktor 16
birth rate, se fødselsrate
blodglucosemåler 51
blodsukker 51
Boyer, Herbert 82
buffer 15

C

---

carbonhydrider 19
Carlsberglaboratoriet 9
cDNA 77
citratcyklus 19, 38, 39
CoA 39
coenzym 27, 63
coenzym A, se CoA
cofaktor 63
Cohen, Stanley 82
copy-DNA-metoden 76
cosubstrat 63
cyanid 73
cytochrom a 43
cytochrom bc 43
cytochrom c-oxidase 43

D

---

deaminering 45
death rate, se dødsrate
denaturering 55, 70

disulfidbinding 55
DNA-bibliotek 77
DNA-polymerase 76
downstreamprocesser 7, 18
drøvtygger 38
dødsfase 12
dødsrate 17

E

Ea, se aktiveringsenergi
Edman-degradering 58
eksponentielle vækstfase 12
ekspressionssystem 78
ekstinktionskoefficient 13
elektronacceptor 28
elektrondonor 28
elektronparbinding 55
elektrontransportkæde 19, 42, 73
elektroporation 80
endoterm 27
energiprofil 62
enzym 14, 60, 61
enzym-substrat-kompleks, se ES-kompleks
enzymkinetik 66
enzymklassifikation 66
enzymkomplekser, elektrontransportkæde 42
enzymkoncentration 67
ES-kompleks 68
ethanol 38
eukaryot 78
evolution, kunstig 75
exoterm 27

F

FAD 31, 40, 64
FADH₂ 31, 41
feedback inhibition 72

fermentering 7, 11
flavin-adenin-dinucleotid 31, se FAD
fordoblingstid 12
funktionel gruppe 20
fødselsrate 11

G

---

gelelektroforese 57
gen, syntetisk 78
generationstid 12
genetisk modificeret organisme 74
gensplejsning 74, 76
glucose 11
glucoseoxidase 51, 54, 62, 64
glucoseoxidasegen 74
glycolyse 19, 36
GMO, se genetisk
modificeret organisme
gær 7
gæring 7, 11, 38

H

H⁺-pumpe 42
Hansen, Emil Chr. 9
hastighedskonstant 67
hastighedsudtryk 67
holoenzym 63
HSCoA, se CoA
humle 10
hydrogenbinding 55
hydrolase 26
hydrolyse 26
hydroxygruppe 24
hæmgruppe 43

I

---

induced fit 63
inhibition, irreversibel 72, 73
inhibitor 16, 71
inhibitor, kompetitiv 71, 72
inhibitor, nonkompetitiv 71, 72

introns 78
ionbinding 55
isoelektrisk punkt 57
IUPAC 22

K

---

k, se hastighedskonstant
kataboliske processer 19, 60
katalase 44
katalysator 61
katalytisk kapacitet 69
kcat, se katalytisk kapacitet
kemostat 16
kinetisk energi 67
K_M, se Michaelis-konstant
kolonne 18
kondensation 27
kovalent binding 73
kromatografi 56
kultur, kontinuert 16
kultur, submers 16
kvaternær struktur 56

L

---

lactat 38
lactose 38
Lambert-Beers lov 13
ligase 76
ligevægte 68
Lineweaver-Burk plot 69, 72
Londonbinding 55
lysere 18

M

---

malathion 73
malt 10
maltose 10
markørgen 79, 81
mesofil 14
metaboliske processer 19
metabolisme 60

metabolitter, primære 11, 47
metabolitter, sekundære 11, 47
Michaelis-konstant 68
Michaelis-Menten-ligningen 68
mitokondrie 27, 39
mutation, induceret 74, 75
mælkesyrebakterier 7

N

NAD⁺ 31, 40
NADH 41
NADH + H⁺ 31
NADH-oxidase 42
neurotransmitter 73
neutrofil 15
niacin-adenin-dinucleotid, se NAD⁺
nuclease 26
nølefase 11

O

---

oligonucleotid 77
oligopeptid 53
oprensning 18
Orla-Jensen, Sigurd 9
osmose 15
OT, se oxidationstal
oxidationstal 28, 29
oxytocin 53

P

---

parathion 73
Pasteur, Louis 7
pasteurisering 18
PCR 78
PEG 80
peptidbinding 53
pepton 11
peroxisom 44
pH 15, 70
pH-optimum 15
pH-tolerance 15

pH-værdi, optimal 70
phenol 24
phosphorylering 27
pI, se isoelektrisk punkt
plasmid 79
plasmid pToC90 79
podning 11
polykondensation 27
polymer 27
polypeptid 53
primer 78
primær struktur 53
probe 77
processing 79
produkt 62
prokaryot 79
promotor 78
prostetisk gruppe 31, 63
protease 18
proteasehæmmer 18
protein 45, 51
protoplast 80
psykrofil 14

Q

Q_{10} , se temperaturkoefficient

R

---

radikal 51
reaktionshastighed 66
reaktive center 62
redoxpotentiale 44
redoxproces 28
redoxreaktion 29
rendyrkning 9

renseanlæg 16
resistensgen 83
respiration 11, 19, 32
restriktionszymer 76
revers transkriptase 76
risikogrupper 82
røntgenkrystallografi 58
råfrugt 10

S

Saccharomyces cerevisiae 9
saprofyt 74
SDS-PAGE 58
sekundær struktur 54
sekventering 58
skimmelsvamp 74
spektrofotometer 12
stationære fase 12
sticky ends 76
stivelse 10
stofskifte 7, 19
Storch, Vilhelm 9
stormgæring 12
strukturen 78
støbning 10
substituentgruppe 20
substratkoncentration 67
succinatreduktase 43
suffiks 20
svovlbro, se disulfidbinding
syre-baseprocesser 28

T

---

temperatur 14, 70
temperatur, optimal 70

temperaturkoefficient 14
terminator 78
tertiær struktur 55
termofil 15
toksin 73
transformation 80
transition state 67
triglycerid 45
turnover, se katalytisk kapacitet

U

---

ubiquinol 43
ubiquinon 42
upstreamprocesser 7, 10
UQ, se ubiquinon

V

V, se reaktionshastighed
vektor 78
virus 80
væksthastighed 14
vækstrate 11

W

---

western blotting 58

Z

---

zwitterion 53

Ø

ølbygning 7
ølurt 10

Stikordsregister

Kursiverede sidetal henviser til en definition på pågældende side.

2,3-dihydroxybutanal 28
2,3-dihydroxypropanal 26

A

α -1,2-glycosidbinding 34
 α -1,4-glycosidbinding 34, 35
 α -1,6-glycosidbinding 36
acetogenese 73
acetylsalicylsyre 8
acidofil 76
acidogenese 73
aldehyd 24, 25, 33
aldohexose 32
alger 13, 82, 88
alkoholer 24
allele gener 48
amidogruppe 24
aminogruppe 24
aminopeptidase 11
ammonifikation 45
amylopectin 35, 50, 81
amylose 35, 50, 81
anaerob, fakultativ 75
anaerob, obligat 75
anion 43
antracit 64
arbejde 60
arkæer 57, 72
aspartam 31
asymmetrisk 26
ATP 21
ATP-syntase 21
atropin 41
autotrof 17, 67, 77
auxiner 40

B

β -1,4-glycosidbinding 34, 37
Bacillus thuringiensis 52
bakterier 72
basidofil 76
begrænsende faktor 46
biodiesel 87
bioethanol, 1. generation 80
bioethanol, 2. generation 84
bioethanolanlæg 84
bioflybrændstof 88
biogas 72
biogasanlæg 57, 72, 77
biogassammensætning 75
biomasse 72
biomassesammensætning 75
biotin 12
blågrønalger, se cyanobakterier
brunkul 64
brændselscelle 58
brændsler, fossile 68
brændværdi 65
Bt-majs 52
Bt-toksin 52
bufferkapacitet 76
bugspyttamylase 10

C

Calvins cyklus 18, 23
carbohydrat 10, 24
carbon 24
carbons kredsløb 66
carbonyler 24
carboxylase 22
carboxylsyrer 24
carboxypeptidase 11
cellevæg 14
cellulase 38

cellulose 35, 37, 84
cholecystokinin 10
chymotrypsin 11
CO₂-neutral 68, 78
CO₂-udledning 70
CO₂-udslip 66
cofaktor 42
cortex 43
cyanobakterier 44
cytokininer 41

D

D-glucose 32
Dansk Energi 66
denitrifikation 45, 77
destillation 81
diastereomer 28, 32
diffusion, faciliteret 12
dihydroxyacetone 25
dinitrogenoxid 77
disaccharid 34
DNA-sekventering 47
dominant 48
drivhuseffekt 69
drivhusgas 69, 77
drøvtygger 38

E

---

elektronacceptor 27
elektrontransportkæde, fotosyntese 21
elektrontransportkæde, respiration 18
enantiomer 26, 27, 32
endoterm 60
energi, elektrisk 59
energi, kemisk 58
energi, kerne 59
energi, kinetisk 57
energi, lyd 59
energi, mekanisk 58
energi, potentiel 57, 60
energi, stråling 58

energi, termisk 58
energiforbrug 57, 63
energikilde 63
enkimbladet 16
enolform 34
entalpi 61
entropi 61
enzymer 86
enårig 38
epidermis 15, 43
eukaryot 14
exocytose 12
exoterm 60

F

F₁-generation 47
F₂-generation 47
Fehlings prøve 33, 35
fermentering 57, 68, 73, 81
Fischer-projektion 29
Fischer-Tropsch syntese 88
fjernvarme 66
flerårig 38
fordøjelse 7
forsuring 69
forsvarssystemer, planter 41
forsøgsanlæg Foulum 77
forædling 51
fossil 64
foton 20
fotosyntese 17, 18, 77
fotosystem 20
fotosystem I 21
fotosystem II 21
fructose 25
fructose-6-phosphat 23
funktionel gruppe 24
furanose 33
fænotype 49
fødenet 41

G

---

galdesalte 11
gamet 48
gen, hoppende 50
gen-kanon 52
gener, koblede 50
genmodificeret organisme 52
genom 47
genotype 49
genteknologi 52, 82, 87
gibberelliner 40
Gibbs-energi 61
glucopyranose 33
glucose 10, 25
glucose, aldolform 33
glucose, α -form 33
glucose, β -form 33
glucose-1-phosphat 23
glucose-6-phosphat 23
glycerat-3-phosphat 23
glycerolaldehyd 25, 26
glycerolaldehyd-3-phosphat 23
glycogen 8, 35
glycogenphosphorylase 37
glycosidbinding 34
GMO, se genmodificeret organisme
grana 18
grundvæv 15
grønkorn, se kloroplast
gæring 57, se fermentering

H

Haaber-Bosch-metoden 45
Helicobacter pylori 9
hemicellulose 84
heterotrof 67
heterozygot 48
hexosephosphat 23
HFCS 6, 31
high-fructose corn sirup, se HFCS
homozygot 48
hydrofil 33

hydrogenbinding 24
hydrolyse 73
hydrongradient 21, 45
hydroxylgruppe 33

I

---

iod-iodkalium 37, 50
isomer 30

K

---

kambium 39
kation 43
kationudveksling 43
kemoautotrof 45
ketoheksose 33
keton 24, 25, 33
kinin 41
kiral 26
Klimakommission 66
klorofyl 17
klorofyl a 21
kloroplast 14, 17
kondensationsreaktion 34
kromosomer, monohybrid 48
krydsning, monohybrid 48
krydsningsskema 48
kul 64
kulhydrat, se carbohydrat
kunstgødning 45
kutikula 15
kylomikron 12
kønselle, se gamet

L

L-glucose 32
lactase 10
lactose 10, 34
lactoseintolerans 10
lattergas, se dinitrogenoxid
leghæmoglobin 44

lignin 84
lignocellulose 84
lipase 11
lipid 11
lysprocesser 23
lysreaktioner 18, 21
læbecelle 17

M

---

majs 6, 16, 38, 47
makronæringsstof 42
maltase 10
maltose 8, 10, 34
mavesaft 8
mavesår 9
mavesæk 8
McClintock, Barbara 51
Mendel, Gregor 47
meristem 38
meristemformering 52
mesofil 76
mesofyl 17
methangas 72
methanogenese 73
micelle 11
mikronæringsstof 42
mikroorganismer 72
mikrovilli 11
mitokondrie 18
monosaccharid 12, 25
mucus 8, 9
mælkesukker, se lactose

N

NADPH 21
naturgas 65
nedbrydere 44
neutrofil 76
nitrifikation 45, 77
nitrogenase 44
nitrogenfiksering 44

nitrogenkredsløb 44
Nitrosomonas 45
Nitrospira 45
nuclease 11
nucleotid 11
næringsstof, essentielt 42

O

---

oktetregel 24
olie 65
opløselighed 27
optisk aktivitet 26
oxidativt stress 80

P

P-generation 47
PAH 80
parenkymcelle 14
partikelforurening 78
pepsin 8
peristaltiske bevægelser 8
phloem 39
phosphorkredsløb 46
pigmentmolekyle 21
planpolariseret lys 26
planteriget 13
plasmodesma 14
polarisationsretning 27
polaritet 24
polysaccharid 35
polær 24
primærproducent 17, 77
protein 8, 11
psykrofil 76
pyranose 33

R

R-form 27
R/S-navngivning 27
racemisk blanding 28

recessiv 48
redoxproces 18
ren linje 47, 51
rensningsanlæg 57
resistens 52
respiration 18, 67, 68
Rhizobium 44
ribulose-1,5-bisphosphat 22
rod 13, 38
rodhår 13, 43
rodknold 44
rubisco 22

S

S-form 27
saccharase 10
saccharose 10, 15, 34
salicylsyre 41
selektion 57
selvbestøvning 47
semipermeabel 43
sakar, se phloem
smagsløg 31
smelte- og kogepunkter 24, 27, 35
spalteåbning 16
spejlbilledisomeri 26
spiserør 8
spytamylase 8
spytkirtel 8
stenkul 64
stereoisomeri 26
stivelse 8, 35, 81
stomata 16
stroma 17
strukturisomeri 30
styrkevæv 15
symbiose 44
syntrofi 74
syre-baseligevægt 76
syrer, fede 74
sødemidler 31

T

---

termodynamik 60
termofil 76
thalidomid 28
thylakoid 18
tokimbladet 16
tolvringertarm 9, 10
toårig 38
transgen 52
transport, aktiv 12
transposon 50
triglycerid 88
trypsin 11
tyktarm 12
tyndtarm 11

V

---

vakuole 14
vaskulære væv 15
vedkar, se xylem
villi 11
vitamin B 12
vitamin K 12
vokslag, se kutikula
voksmajs 50
vækst, primær 38
vækst, sekundær 39
vækstlag, se kambium

X

---

xylem 14, 39, 43

Æ

ærteblomstfamilie 44
ærteplante 47

Stikordsregister

Kursiverede sidetal henviser til en definition på pågældende side.

A

AB0-blodtypesystem 51
affinitetskromatografi 56
alimentær smitte 23
allergen 27
allergi 27
allosteri 64
alveoler 63
amfolyt 55, 78, 79
AMP 46
antibiotika 40
antigen 24, 30
antikoagulationsstof 93
antimikrobielle peptider, se AMP
antisense-RNA 19
antistof 25, 30
antiviral 43
autoprotolyse, vands 72, 86

B

B-huskecelle 25
B-lymfocyt 25
baktericid 41
bakterie 9, 15, 21, 29
bakterievækstmedier 30
bakteriofag 15, 42
bakteriostatisk 41
base 72
basekoncentration, c_b 84
basens styrkeeksponent, pK_b 84
basens styrkekonstant, K_b 83, 84
beta-lactam antibiotika, se penicillin

Bjerrumdiagram 81
blodbank 52
blodceller 58
blodets funktion 58
blodfortyndende middel,
se antikoagulationsstof
blodlegemer, røde 52, 58, 60
blodplader 58
blodprocent, se hæmatokritværdi
blodprop 93
blodstørkning 88
blodsukker 71
blodtransfusion 51
blødersygdom 93
Bohr-effekten 67
borreliose 23
bugspytkirtel 72
børnevaccinationsprogram 37, 45

C

Campylobacter 29
carbondoxids partialtryk, se pCO_2
carbonmonoxid, CO 63
 c_b , se basekoncentration
CD4-receptor 25
CD8-receptor 26
chelatkomples 67
cofaktor 89
cotransport, faciliteret 78
cotransport, gradientdrevet 72

D

---

defensiner 47
diffusionsligevægt 63
DNA-vaccine 45

DPG 67
dødsfase 14

E

E. coli 15
eksponentiel fase 14
elektroforese 70
ELISA 30
ELISA, direkte 30
ELISA, indirekte 30
endocytose 19
endospore 22
enzyme linked immuno sorbent assay,
se ELISA
epidemi 13
epo 53, 54
epo-test 55
erythropoietin, se epo
eukaryot 15

F

---

fibrin 89, 90
fibrindimer 92
fibrinogen 89, 90
fibrinpolymer 92
Fleming, Alexander 12, 38

G

---

gaskonstant 74
genetisk test 71
gensplejsning 54
glucagon 72
glucosekoncentration 72
glycolyse 67

glycosylering 54
Gram, Hans Chr. 27
gramnegativ 27
grampositiv 27, 38
granulocyt 24

H

---

hamster, kinesisk 54
HbA 60, 70
HbS 70
hemaglutinin 19
Henrys lov 59, 75
histamin 27
hiv 20
homeostase 58, 71
HPV 35, 37
HPV-vaccine 37
human papillomavirus, se HPV
hybridomacelle 34
hæm-hæm-interaktion 64
hæmatokritværdi 52
hæmgruppe 67
hæmofoli, se blødersygdom
hæmoglobin 60
hæmoglobin A, se HbA
hæmoglobinopati 69
hæmoglobinsygdom, arvelig,
se hæmoglobinopati
højdetræning 53

I

---

idealgasligningen 74
IEF 55
IgA 26
IgD 26
IgE 26, 28
IgG 26
IgM 26
immunforsvar 23

immunforsvar, specifikke 25
immunforsvar, uspecifikke 24
immunoglobulin 25
immunrespons 44
indre forsvar, se immunforsvar
influenza A virus 19
insulin 72
interleukin 24
interleukin-6 90
isoelektrisk fokusering, se IEF

J

Jenner, Edward 44

K

---

kapsid 17
 K_M , se basens styrkekonstant
 K_M , se ligevægtskonstant
knockout-mus 26
knoglemarvstransplantation 69
koagulation, se blodstørkning
koagulationsfaktor 89
Koch, Robert 11, 30
kolerabakterie 7
koleræpidemi 7
koleratoksin 7
kompleks 62
komplementsystem 24
konjugation 42
koordinational 61, 62
 K_a , se syrens styrkekonstant
 K_w , se vands ionprodukt
kødklister 88

L

---

lagfase 14
Le Chateliers princip 64
Leeuwenhoek, Anton van 11

ligevægtskonstant 74
logistisk vækst 14
lunger 63

M

---

makrofag 24
malaria 23
MHC I 25, 27
MHC II 25
miasmeteori 7
microarray 35, 37
mikrochip 35
mikroorganisme 9
monoklonale antistoffer 34
multiresistens 29
mætningsgrad, Y 65

N

Na^+/K^+ -ATPase 72
 Na^+/K^+ -pumpe, se Na^+/K^+ -ATPase
negativt RNA, se antisense-RNA
neuraminidase 19
nyrer 53
nølefase, se lagfase

O

---

opløselighedskonstant 74
orm 9
oxygenbindingskurve 68
oxyhæmoglobin 64

P

---

pandemi 13
papillomavirus 19
parenteral 23
partialtryk 59
partialtryk, oxygens, se $p\text{O}_2$

Pasteur, Louis 11
pasteurisering 11
patogen 9, 13
 $p\text{CO}_2$ 74
PCR 34
penicillin 12, 38
Penicillium 38
pH-beregning 76
 pK_b , se basens styrkeeksponent
 pK_s , se syrens styrkeeksponent
plasma 58
plasmacelle 25
plasmaproteiner 82
plasmid 42
plasmin 93
plasminogen 93
 $p\text{O}_2$ 59
polaritet 59
polymerase chain reaction, se PCR
positivt RNA, se sense-RNA
potentiometrisk syre-basetitrering 83, 86
prokaryot 15
prothrombin 89, 90
protozo 9
puffer 80
pufferligningen 80, 81

R

---

rabiesvirus 18
RCF 55
rekombinant-epo, se rhepo
relative centrifugalkraft, se RCF
resistens 41
resistensgen 41
retrovirus 20
revers transkriptase 20
rhepo 54

S

S-formet kurve, se sigmoid kurve
Salmonella 29
seglicelleanæmi 69
Sammelweis, Ignaz 11
sense-RNA 18
sigmoid kurve 14
sigmoid vækst, se logistisk vækst
smittespredning 22
spontan genese 11
Statens Serum Institut 52
stationær fase 14
styrkekonstant, K_s 76
svamp 9
syre 72
syrebrøk, x_s 81
syrekoncentration, c_s 76
syrens styrkeeksponent, pK_s 75, 76, 87
syrens styrkekonstant, K_s 75, 83

T

T-cellereceptor, se TCR
T-dræbercelle 26
T-hjælpecelle 20, 25
tappepose 58
TCR 25, 26
temperatur, absolut 74
thalassæmi 69
thrombin 88, 89, 90
titrering 86
transduktion 42
transformation 42
type I allergi 28

U

---

urinprøve 55

V

---

vaccination 44
vand 59
vands ionprodukt, K_v 73
Vibrio cholerae, se kolerabakterie
virus 9, 15, 17
viskositet 55
VTF, se vævsthromboplastin
vævsthromboplastin 89

X

---

x_s , se syrebrøk

Y

---

ydre forsvar 23

Æ

ædecelle 24
ækvivalenspunkt 86

Stikordsregister

Kursiverede sidetal henviser til en definition på pågældende side.

A

ADA-mangel 8
administration 27
afferent 68
agonist 12, 29
aktionspotentiale 83
aktiv transport 72
allogen 50
Ames test 19
antabus 15
antagonist 12, 29
antigen 29
AP, se aktionspotentiale
arvelige sygdomme 8, 48
autoimmun 57, 87
autolog 50
autonome nervesystem 69
axon 71, 82
axonhals 71
axon hillock, se axonhals

B

---

basalmembran 93
benprotese 98
blastocyst 40
blind-blind-princip 31
blindhed 96
blødersygdom 8

C

---

cDNA 16
cellesignalering 28

centralnervesystem 68, 87
CI, se cochlear implant
CNS, se centralnervesystem
cochlea, se snegl
cochlear implant 66, 95
Cortis organ 93
cystisk fibrose 8

D

---

demyelinisering 87
dendrit 70
dendritcelle 31
depolarisering 78, 80, 82
diabetes type 1 57
differentiering 53
diffusion 72
Digitalis, se fingerbølplante
digoxin 7
diploid 40
Dolly 49
dominant 8
dosis-virkningskurve 19
døvfødt 67

E

ED₅₀ 19
efferent 68
efterhyperpolarisering 84
ektoderm 41, 44
elektrokemisk gradient 73
elektrokemisk ligevægt 76
embryont carcinoma 48
enantiomer 18
endeknop 71
endoderm 41, 44
EPSP 79

exciterende postsynaptisk potentiale,
se EPSP
ex vivo 10

F

---

farmakodynamik 59
farmakodynamisk egenskab 13
farmakokinetik 59
farmakokinetisk egenskab 13
fingerbølplante 7
formulering 26, 59
fosterstamcelle, se stamcelle, føtal
fotoreceptor 90

G

---

ganglie 68
gap junction 29
genekspression 46, 53
genom 9
genomics 9
gensplejsning 23
genterapi 10
gliacelle 70, 89
graft versus host complications 59
gravitetstest 26
gule plet, se makula

H

---

halveringstid 19
haploid 40
HER2 31
herceptin 31
hertz 92
histon 46
HLA 50

homeostase 67
homing 52
hormon 29, 30
host versus graft complications 58
hvilemembranpotentiale 75, 78
hyperpolarisering 82
Hz, se hertz
håndprotese 97
hårcele 93
høreapparat 65
hørelse 92
hørenerve 66

I

---

ibuprofen 9
immunforsvar 31, 50
indre øre 65, 92
induced Pluripotent Stem cells, se iPS
infektionssygdomme 8
inhiberende postsynaptisk potentiale, se IPSP
insulin 11, 30
intercellulær kommunikation 28
intracellulær kommunikation 28
in vitro fertilisation, Se IVF
in vivo 10
iPS 50
IPSP 82
isoelektrisk fokusering, se IEF
isomer 17
IVF 47

K

---

kanal 72
kanal, receptorstyret 72
kanal, spændingsstyret 72, 80, 84
kemoreceptor 90
kernetransplantation 48
kimlag 41, 44
klinisk test 14
klinisk undersøgelse 31

kloning, reproduktiv 49
kloning, somatisk 49
knoglemarv 44
knoglemarvstransplantation 52
koncentrationsforskel 71
koncentrationsgradient 72, 74
kræft 21, 31
kønsbunden 8
kønscele 40

L

LD₅₀ 19
ligand 11, 25
ligevægtpotentiale 74, 78
livsstilssygdomme 8
luciferase 20
lykkepille 29
lækagekanal 79

M

---

makula 96
makuladegeneration 96
Medicon Valley 12
meiose 8, 37
mekanoreceptor 90
mellemøre 65, 92
membranpotentiale 74, 78, 84
mesoderm 41, 44
metabolit 9, 11
metabolomics 11
metabonom 11
methylering 46
MHC 29, 50
mikrochip 20
mitose 39
moderkage 40
monoklonale antistoffer 25
morulastadiet 43
mutagen effekt 19
mutation 8
myelinskede 71, 86, 87

N

Na⁺-kanal 80
Na⁺/K⁺-pumpe 73, 82
navlestreng 50
negativ feedback 30
Nernsts ligning 74
nervecelle, se neuron
nervefiber 69
nervesystem, parasymptatisk 69
nervesystem, sympatisk 69
nethinde 96
nethindeimplantat 96
neuron 70
neuron, motorisk 68
neuron, sensorisk 68
neurotransmitter 71, 77

P

---

p-pille 16, 30
paracetamol 21
Parkinsons sygdom 57
patent 14
penicillin 14
perifer nervesystem 68
placebo 31
planteøstrogener 16
PNS, se perifer nervesystem
positiv feedback 30
post-translational modificering 25
postsynaptisk 77, 89
postsynaptisk potentiale, se PSP
promotor 20
proteom 11
proteomics 10
præklinisk undersøgelse 17
præsynaptisk 77, 89
pseudounipolært sensorisk neuron 90
PSP 78, 89
pumpe 73

R

---

randviersk indsnøring 71, 86
receptor 11
receptorprotein 25
recessiv 8
refraktærperiode 84
refraktærperiode, absolut 84
refraktærperiode, relativ 84
rekombinant DNA-teknik 25
repolarisering 80
RISC 10
rygmarvsskade 98

S

---

saltatorisk impulsledning 86
sansecelle 67
sansecelle, primær 90
sansecelle, sekundær 90
sanser 67, 89
sansereceptor 90
sensoriske hjernebark 98
signal, analogt 82
signal, digitalt 82
signalmolekyle 11
sklerose 87
smertereceptor 90
snegl 65, 92
soma 70
somatisk 69

spejlbilledisomer, se stereoisomer
spændingsfelt 80
spændingsforskel 74
stamcelle 37
stamcelle, adult 40
stamcelle, embryonal 40, 44, 53
stamcelle, føtal 40
stamcelle, multipotent 44, 50
stamcelle, oligopotent 44
stamcelle, placentalt 40
stamcelle, pluripotent 44
stamcelle, totipotent 41
stamcelle, unipotent 44
stamcelleterapi 37, 48, 50, 56
stereoisomer 17
støttecelle, se gliacelle
summation, rumlig 82
summation, tidsmæssig 82
synapse 29, 77
synapsespalte 77
sædcelledannelse 37

T

---

taxol 21
tektorialmembran 94
telomer 51
telomerase 52
termoreceptor 90
thalidomid 18

transgen organisme 10
transmitterstof 29, 77, 89
transportprotein 72
tvillinger 41
tærskelværdi 79, 82

V

---

vækstcelledeling, se mitose

Y

---

ydre øre 92

Z

---

zygote 37

Æ

ægcelledannelse 37
ægdonation 48

Ø

øje 96
øre 65, 92
østrogen 16

Stikordsregister

Kursiverede sidetal henviser til en definition på pågældende side.

16sRNA 37

A

---

afstandsmatrice 30
algoritme 20
alignment 12
alignment, global 19
alignment, lokal 19
alignment, multipel 15
alignment, parvis 15
allelfrekvens 62
Alu-element 58
amelogenin-gen 79
AMELX 79
AMELY 79
AmpFISTR SGM plus-system 79
arkebakterier 38
arv 49
associationskortlægning 75

B

---

bakterier 38
bananflue 62
BLAST-algoritme 27

C

---

chimpansearter 41
CODIS 79
codon 12
combined DNA index system, se CODIS
cytokrom C-oxidase 13

D

Darwin, Charles 9
deletion 12, 18
diploid 57
DNA, intergent 23, 54
DNA, repetitivt 54
DNA-bevis 84
DNA-profil 78
DNA-transposon 57
dominant 62
dotplot 15
dsDNA 57
dækningsgrad 39

E

---

eukaryot 38, 51
evolutionsteori 9
exon 24, 52

F

---

fikseret mutation 12
fiksering 68
forædling 72
FOXP2-gen 19, 46
frihedsgrad 66
fylogeni 28
fænotypisk variation 10, 49

G

---

gelelektroforese 55
GenBank 26
genduplikation 60
genetisk drift 13, 61, 67
genetisk fingeraftryk 77

genetisk kode 12, 52
genetisk variation 49
genom 50
genotypefrekvens 62
gibbon 41
gorilla 41

H

H-W-ligevægt,
    se Hardy-Weinberg-ligevægt
H₀, se nulhypotese
haploid 57
haplotype 74
Haplotype Map 73
HapMap 73
Hardy-Weinberg-ligevægt 64, 65, 71, 81
heterozygot 62
hiv 36, 50
hobitten fra Flores, se *Homo floresiensis*
Homo, slægt 42
Homo erectus 42
Homo floresiensis 44
Homo habilis 42
Homo neanderthalensis 42, 45
Homo sapiens 42, 44
homologe sekvenser 11
homozygot 62
horizontal genoverførsel 36, 52
HOXD4-gen 29
husholdningsgen 36
hæmoglobin A-gen 15

I

---

indelmutation 12, 18
insertion 12, 18
insulingen 11, 16

intergent DNA 54
intron 23, 52
inversion 12, 18

K

---

karyotype 51
kloroplast 51
kobling 74
kænguru 32
kønsbestemmelse 79
kønscelle 51, 64
kønskromosom 51

L

LINE 60
locus 55
long intersperced elements, se LINE
LTR-retrotransposon 58
længdepolymorfi 15, 55

M

---

maternel nedarvning 51
mDNA 23
meiose 74
melanin 49
melanocortin 1-receptorgen, se MRC1
menneskeaber 28
mikrosatellit 54
miljø 49
mitokondrie 51, 74
mitokondrie-DNA, se mDNA
moderne menneske, se *Homo sapiens*
molekylære ur 35
monofyletisk 34, 41
monorepeat 54
MRC1 46
mutagen 35
mutation, nonsynonym,
se nonsynonym mutation

mutation, synonym,
se synonym mutation
mutationsrate 35

N

---

neandertaler, se *Homo neanderthalensis*
nedarvning, maternel 51
nedarvning, paternel 51
Needleman-Wunsch algoritme 20
nonsynonym mutation 12, 13, 60
nulhypotesen 66
næbdyr 31

O

---

ophavsanalyse 77
orangutangarter 41
overkrydsning 74

P

---

p-afstand 29
p-værdi 66
panda 31
paternel nedarvning 51
PCR 79
pingvin 32
placentale pattedyr 34
plasmid 52
polymerase slippage 56
polymorfi 15, 58, 68
polyploid 51
population 67
primat 58
prokaryot 8, 51
promotor 60
pseudogen 60
pungdyr 34
punktmutation 12
PV92-locus 58

R

---

racehygiejne 72
recessiv 62
rekombination 52
repetitivt DNA 54
restriktions-fragment-
længde-polymorfi, se RFLP
restriktionsenzym 79
retrotransposon 57
retrovirus 57
revers transkriptase 36, 60
RFLP 78
risikoprofil 76
RNA-gen 24, 37
RNA-verden 37
RNA-virus 35
rRNA-gen 37

S

---

selektion, adaptiv 14, 35
selektion, balancerende 69
selektion, bevarende 14, 35, 52
selektion, naturlig 9, 69
selektion, retningsbestemt 69
short interspersed elements, se SINE
short tandem repeats, se STR
shotgun-sekventering 39
SINE 58
single nucleotide polymorphism, se SNP
SNP 15, 73
SNP-profil 85
spliceosom 53
stamtræ 27
stamtræ, fylogenetisk 39
STR 54
STR-analyse 79
substitution 12
substitutionshastighed 23
synonym mutation 12, 13
søstergrupper 34, 41

T

---

taksonomisk niveau 34

taleevne 19

tilbagemutation 22

translokation 12, 18

transposon 57

U

---

untranslated region, se UTR-region

unweighted paired group with

arithmetic mean, se UPGA-metode

UPGMA-metode 37

UTR-region 24

V

---

variation, fænotypisk 49

variation, genetisk 49

X

χ^2 -test 66, 76

Y

---

y-kromosom 74

Z

---

zygote 64